

Helsingin kaupunki

Lausunto

Kaupunkiympäristön toimiala

27.11.2021

Maankäyttö ja kaupunkirakenne – palvelukokonaisuus, Asemakaavoitus, Pohjoinen alueyksikkö arkkitehti Sari Ollila

helsinki.kirjaamo@hel.fi

sari.ollila@hel.fi

Oulunkylän keskusta-alueen suunnitelma

Arkkitehtuurikilpailu lisävaihtoehtojen kehittämiseksi

Oulunkylän keskustan kehittäminen on merkittävä ja vaikutusiltaan hyvin kauaskantoinen prosessi, joka onnistuttuaan tuo lisää asukkaita viihtyisän asumisen ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreen, parantaa kaupallisia, kulttuurisia ja muita vapaa-ajan sekä terveyden palveluita.

Oulunkylä-Seura peräänkuuluttaa Oulunkylän keskustan uudistussuunnitelmiin omaleimaisuutta, historian tajuja, julkista taidetta sekä aiempaa vankempaa asukkaiden näkökantojen huomioon ottamista. Tavoitteena ei saa olla rakentaa Oulunkylää uusiksi vaan uutta Oulunkylää.

Kaupunki valmistelelee nyt ratkaisua, jossa Oulunkylän keskustan suunnittelu annettaisiin yksityiselle taholle. On valitettavaa, ettei kaupunki itse pysty ottamaan kokonaisvastuuta alueen suunnittelusta. Asukkaiden ja Oulunkylä-Seuran huolena on, että toteuttajatahon tuottojen maksimointi nousee suunnittelussa ja toteutuksessa liian tärkeäksi kriteeriksi laadukkaan kaupunkikuvan, puistojen ja historiallisen ulottuvaisuuden kustannuksella.

Oulunkylän keskustasta on nyt arvioitavaksi esitetty vain kaksi suunnitelmaa, jotka nekin ovat hyvin toistensa kaltaiset. Kyseiset suunnitelmat eivät riitä. On haettava lisää vaihtoehtoja. Jotta Oulunkylä saisi laadukkaan ja toimivan keskustan, tulee Oulunkylän torin ja nykyisen liikekeskuksen alueen kehittämisestä järjestää arkkitehtuurikilpailu, jonka lähtökohdat määritellään ottamalla huomioon asukasmielipiteet. Mäkitorpantien leikkipuisto ja viereinen viheralue tulee rajata kilpailualueen ulkopuolelle.

Liikekeskus Ogelin alue

Suomessa purettiin erityisesti 1960- ja 1970-luvuilla paljon vanhoja taloja, jopa kauniita arvorakennuksia. Tätä on myöhemmin kaduttu. Voimakas kansalaismielipide onneksi pelasti purkamiselta mm. Puu-Käpylän ja keskustassa Lasipalatsin. Oulunkylässä säästyivät purkamiselta monia huvilakauden rakennuksia sekä asema, Seurahuone ja puukerrostalo Arttula. Nyt tuskin kukaan enää vaatisi näiden kohteiden purkamista tehokkaamman rakentamisen nimissä.

Vaikka kestävä kehitys ja pyrkimys hiilineutraaliuuteen ovat myös rakentamisessa voimakkaasti esillä, eletään samanaikaisesti uutta purkamisaaltoa. Peruskorjaaminen olisi kuitenkin purkavaa uudisrakentamista tehokkaampi keino vähentää päästöjen syntymistä.

Oulunkylässä on tärkeää säilyttää vanhimpien talojen lisäksi myös 1900-luvun loppupuolella tehtyjä rakennuksia. Oulunkylän liikekeskus, kirjasto, nuorisotalo ja terveysasema valmistuivat 1980-luvulla ja ovat merkittävä osa Oulunkylän kaupunkikuvaa. Kaupungin tulee perusteellisesti selvittää, kuinka liikekeskuksen alue voitaisiin purkamisen sijasta peruskorjata ja lisätehokkuuden saavuttamiseksi mahdollisesti osittain korottaa. Myös kirjaston laajentamista ja yhdistämistä katetuilla kulkuväylillä liikekeskukseen pitää harkita.

Nyt arvioitavana olevissa suunnitelmissa liikekeskuksen alueelle esitetään korkeaa ja tiheää rakentamista, joka poikkeaa merkittävästi alueen muusta rakennuskannasta. Tornitalojen myötä on vaarana, että Oulunkylä menettää olennaisen luonteensa. Seuran mielestä rakennuskorkeuksia voidaan kyseisellä alueella nostaa, mutta ei esitetyssä laajuudessa. Korkeimmat talot tulee sijoittaa radan varteen, jonne palvelukeskuskin tulee sijoittaa.

Oulunkylä-Seura vetoaa kaupunkiin, jotta nyt ei tehtäisi liiallisen tehokkuuden nimissä muutoksia, jotka hävittävät kaupunginosan tyyppillisen luonteen ja arvokasta, vuosikymmenien aikana muodostunutta rakennusperintöä. Purettua ei koskaan saada takaisin.

Mäkitorpantien pohjoispuoli

Suunnittelualueeseen on vastoin aiempaa rajausta otettu mukaan Mäkitorpantien pohjoispuolen leikkipuisto, pelikenttä ja viereinen viheralue, jolle ehdotetaan rakentamista. Pelikenttä ehdotetaan siirrettäväksi viereisen viheralueen rinteeseen.

Jo annetuissa asukaspalautteissa rakentaminen ko. Mäkitorpan alueelle saa kaupunkilaisten murskatuomion. Myös Oulunkylä-Seura vastustaa rakentamista jo nykyisin ahtaaksi koetulle alueelle. Pelikentän siirtäminen viereisen viheralueen rinteeseen ei sekään ole toimiva ratkaisu. Mäkitorpantien pohjoispuolella oleva suunnittelualue tulee säilyttää niin lasten kuin iäkkäämmänkin väestön lähiliikunta- ja virkistysalueena. Alueen käyttötarve tulee vain lisääntymään kasvavan asukasmäärän myötä.

Suunnittelua tulee jatkaa niin, että kyseinen Mäkitorpantien pohjoispuolinen alue jää ulkopuolelle.

Oulunkylän torin ja Tapio Rautavaaran puiston alue

Kulttuuritalo (= kirjasto, työväenopisto sekä tilat esittäville taiteelle) sopii Oulunkylän torin varrelle. Oulunkylän tuleekin saada vihdoin oma alueellinen kulttuurikeskuksensa. Uuteen Oulunkylä-taloon (tai peruskorjattavaan ja korotettavaan vanhaan kirjastoon) pitää rakentaa myös vähintään 150 hengelle tarkoitettu sali konsertteja, musiikkiesityksiä, teatteria ja muita tilaisuuksia varten. Tarve on erityisen huutava, jos Oulunkylän ”uusi” kirkko poistuu käytöstä. Seura esittää, että uusi kulttuuritalo tai vähintään sen sali nimetään Klaus Järvisen mukaan.

Kaupungin suunnittelutoimeksiannossa todetaan, että Tapio Rautavaaran puisto säilyy eli ”puistossa tulee säilyttää puustoinen puistonosa”. Merkittävän kokoisten puustopuiden kasvu kestää pitkään, puiston nykyiset vaaherat on istutettu n. 50 vuotta sitten. Nykyiset puut ja Tapio Rautavaaran hiljakkoin valaistu patsas pitää ehdottomasti säilyttää ja puistoa puineen tulee laajentaa nykyiselle parkkipaikalle asemarakennukseen asti. Puistosta osa tulee jättää aukioksi, jolle voitaisiin toteuttaa suihkulähde tai vesiallas (ks. <https://www.imatra.fi>). Viereisiin rakennuksiin toivottavasti avattavat kahvilat ja ravintolat voisivat sijoittaa puistoon kesäterassejaan. Puisto on tärkeä myös hulevesien imeyttämisen kannalta.

Nyt kommentoitavissa suunnitelmissa ei ole mainintaa Tapio Rautavaaran puistoa vastapäätä Siltavoudintien varrella olevien talojen tulevaisuudesta. Todennäköisesti niidenkin tilalle tulee nykyistä korkeampia rakennuksia, uusia asukkaita ja liiketiloja.

Kommentoitavana olevissa suunnitelmissa Tapio Rautavaaran puisto on korvattu "postimerkin kokoisella" aukiolla, johon ei voi istuttaa puistoa, korkeintaan muutaman yksittäisen puun. Jo nyt Oulunkylästä on purkavan rakentamisen ja Raide-Jokerin seurauksena hävitetty viheralueita Maaherrantien varrelta. Myös Oulunkyläntien varrelle suunniteltu täydennysrakentaminen syö viheralueita. Oulunkylän uudisrakentamisen myötä kaikille puistoille ja muille viheralueille tulee runsaasti lisää käyttäjiä. Oulunkylä-Seura painottaa, että viheralueiden hävittämistrendi ei saa jatkua: lisääntyvä asukasmäärä puoltaa Tapio Rautavaaran puiston laajentamista, ei sen hävittämistä.

Oulunkyläntien ja junaradan estevaikutuksen poistaminen, "kävelykeskustan" muodostaminen ja pysäköinti

Oulunkylän asemanseutua koskevassa suunnittelutoimeksiannossa kaupunki asetti yhdeksi tavoitteeksi Oulunkyläntien ja radan aiheuttaman estevaikutuksen minimoimisen. Kummassakaan nyt kommentoitavana olevassa ehdotuksessa ei esitetä ratkaisua tähän ongelmaan.

Oleellinen kysymys Oulunkylän asema-alueen toimivuuden ja viihtyisyyden kannalta on, miten sujuvoittaa kulkua asemalaitureilta Oulunkylän kauppoihin ja muihin yrityksiin, julkisia palveluita tarjoaviin tiloihin sekä parkkipaikoille. Ilmastomme huomioon ottaen tämän pitäisi voida tapahtua "kuivin jaloin".

Tavoitteeksi kaupunki asetti myös sen, että asemanseudusta tehdään "toimiva, viihtyisä ja turvallinen kävely-ympäristö". Nyt arvioitavana olevissa suunnitelmissa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden pitää ylittää vilkas Norrtäljentie päästäkseen Oulunkyläntien puolelta toiselle, mikä on todella toimimaton ja epäonnistunut ratkaisu.

Kaupungin mukaan Tapio Rautavaaran puiston ja torin länsipuolella sijaitsevat kaksi kerrostaloa puretaan. Tällöin Tapio Rautavaaran puiston sekä torin ja Oulunkyläntien väliin muodostuu luonteva paikka rakentaa uusia julkisia tiloja/liiketiloja/asuntoja parantamaan alueen palvelutarjontaa. (Tässäkin menetetään viheralue.) Kulku junalaitureilta peruskorjattavaan ja kehitettävään liikekeskukseen ja parkkitiloihin tulee järjestää tämän uuden liike-/palvelutiloja/asuntoja käsittävän alueen kautta Oulunkyläntien yli menevää katettua kävelysiltaa tai muita Oulunkyläntien päälle rakennettavia tiloja pitkin.

Oulunkylän asemanseudun suunnittelussa kaupungin pitää tehdä yhteistyötä VR:n/ Väyläviraston kanssa. Asemalaiturien alue ja alikutunnelit pitää uudistaa ja kulkureittejä arvioida uudelleen.

Pysäköinti, erityisesti junien liityntäliikenne, tulee sijoittaa junaradan eteläpuolelle Oulunkyläntien länsilaidan ja junaradan kulmaukseen rakennettavaan parkkitaloon.

Liiketilat Oulunkylässä

Uusissa suunnitelmissa Oulunkylästä häviäisi ostoskeskus. Liiketilat hajaantuisivat tällöin liian laajalle alueelle Maaherrantien rakenteilla olevista kerrostaloista Oulunkylän asemanseudun kautta Käskynhaltijantien kerrostalojen kivijalkoihin. Tämä ei tue kaupunkimaisen keskustan syntyä. Suomen ilmaston kannalta katetut sisätilat ovat käyttökelpoisia läpi vuoden. Nykyisen ostoskeskuksen peruskorjaus ja korottaminen/laajennus on tästäkin syystä perusteltua.

Julkisen taiteen prosenttirahakäytäntö myös Oulunkylään

Helsingin kaupunki hyväksyi joulukuussa 2021 esityksen julkisen taiteen prosenttirahakäytännön laajentamisesta kaupunkiuudistusalueille Mellunkylään, Kannelmäki-Malminkartanoon ja Malmille. Julkista taidetta on jo aiemmin toteutettu Ariabianrantaan, Kalasatamaan ja Kruunuvuorenrantaan.

Kaupunginosien tasa-arvoon vedoten Oulunkylä-Seura esittää, että jatkossa myös Oulunkylän keskustan rakentamisessa sovelletaan julkisen taiteen prosenttirahakäytäntöä. Tämä edistäisi tiivistyvän Oulunkylän vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä.

Oulunkylän historiallinen ulottuvuus

Oulunkylä on kasvanut rautatieliikenteen ansiosta aseman ympärille ja nykyinen asemarakennus on keskeinen historiallinen merkki tästä. Nyt esitetyssä suunnitelmassa asema jäisi pimentoon ahtaasti rakennusten taakse ja näkyisi vain viistosti Siltavoudintielle kapean väylän kautta.

Asemarakennuksen keskeistä roolia kaupunkikuvassa tulee korostaa. Suunnittelutoimeksiannossa nimenomaan edellytetään, että asemanseudusta kehitetään alue, jossa "historia on läsnä".

Lopuksi

Kaupunki edellytti suunnittelutoimeksiannossaan seuraavien keskeisten tavoitteiden toteutumista:

- Suunnitelmissa tulee minimoida radan ja Oulunkyläntien estevaikutus.
- Asemanseudusta tulee tehdä toimiva, viihtyisä ja turvallinen kävely-ympäristö, joka houkuttelee oleskelemaan, asioimaan ja käyttämään joukkoliikennettä.
- Oulunkylän tori (=Tapio Rautavaaran puisto) on elävä ja viihtyisä kaupunkitila, jossa alueen historia on läsnä.

Oulunkylä-Seuran edellä ehdottomat toimenpiteet edistävät yllä mainittujen tavoitteiden toteutumista.

Oulunkylä 27.11.2021

Oulunkylä-Seura ry.

Erwin Woitsch

varapuheenjohtaja

Marja Markko

johtokunnan jäsen

Kaarina Kukka Korkea-aho

johtokunnan jäsen

yhteystiedot: erwin@woitsch.com, p. 040 825 1254